

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Американістика
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Король Віталій Миколайович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 32 год., з яких 32 год. становить контактна робота з викладачем (16 год. лекцій, 16 практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння студентами системою знань про суспільно-політичний, державно-правовий і соціокультурний розвиток США у різні періоди історії цієї країни, а також на сучасному етапі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Теоретико-методологічні засади курсу.

Предмет, мета, завдання, хронологічні і просторові межі курсу. Поняття «американістики». Проблема періодизації історії США. Загальна характеристика періодів. Стан наукового вивчення наряду. Джерельна база курсу. Методологічні засади суспільно-гуманітарних наук. Підходи до розуміння історичного процесу. Марксистська теорія. Неопозитивізм. Цивілізаційна концепція. «Хвильова» теорія Е. Тоффлера.

Тема 2 Північна Америка доколумбового і колоніального періодів.

Природно-географічні умови Північної Америки. Північноамериканські регіони: північно-східне узбережжя (Великі озера), південно-східне узбережжя (Північний Вудленд, Віргінія, Кароліна, Міссісіпі), регіон степів та плато (Великі рівнини, Плато), північно-західне узбережжя, тихоокеанський регіон та Каліфорнія, південний захід. Доколумбовий північноамериканський культурний ареал. Племена півночі: ескімоси та алеути. Лісові мисливці північно-східного узбережжя: алгонкіни, ірокези, шауні, фокси, оджібвеї. Племена південно-східного узбережжя: мускоги, чароки. Племена степів та плато: сіу, кеддо, атапаски, команчі. Племена північно-західного узбережжя: хайда, тлінкити, саліши. Племена тихоокеанського регіону: хока-сіу, пенуті, шушони. Індіанське суспільство, економіка і культура. Тіпі, потлач. Заснування англійських колоній в Північній Америці. Соціально-економічний розвиток колоній. Буржуазні відносини і елементи феодалізму. Політичний устрій колоній. Формування північноамериканської нації. Американське Просвітництво: Т. Джефферсон, Б. Франклін та ін.

Тема 3 Створення США.

Причини посилення протиріч колоній з метрополією. Бостонське чаювання. Підйом масового визвольного руху. Патріоти і лоялисти. Початок збройної боротьби. «Декларація незалежності», її історичне значення. Хід воєнних дій у 1775-1781 р. Реформи в ході війни в економічній, соціальній і політичній сферах. Дж. Вашингтон. Версальський мир і визнання США. Загострення соціально-економічних протиріч після війни. Становлення державного ладу США. Від «Статей конфедерації» до Конституції 1787 р. Принцип і характер Конституції. Поправки до Конституції. Біль про права. «Федераліст». Основні підсумки й історичне значення Війни за незалежність. Історіографічні напрями проблеми.

Тема 4 США у XIX ст.

США в першій половині XIX ст. Основні тенденції розвитку. Посилення темпів промислового перевороту. Буржуазія і рабовласництво. Боротьба з рабством. Становлення двопартійної системи. Доктрина Монро. Територіальна експансія США на Захід. Назрівання протиріч між північними і південними штатами. Криза і загострення боротьби. Збройне протистояння в Канзасі (1854-1858 рр.). Обрання А. Лінкольна президентом і заколот рабовласників. «Конституційна війна» (1861-1862). Перший період Громадянської війни в США. Успіхи Півдня. Прокламація про звільнення рабів. Акт про гомстеди. Другий період громадянської війни. Перемога Півночі. Міжнародне становище США. Загроза англо-французької інтервенції. Реконструкція Півдня. «Президентська реконструкція», «Чорні кодекси». Поворот до реакції. Ку-клукс-клан. Угода Тілдена–Хейса. Значення Громадянської війни і Реконструкції. Зовнішня політика США на зламі XIX-XX ст. Америко-іспанська війна 1898 р. Колоніальні захоплення США.

Тема 5 США у першій половині XX ст.

Вбивство В. Мак-Кінлі. Політика президентів-республіканців Т. Рузвельта і В. Тафта. Перемога демократів. Особливості політики уряду В. Вільсона. Ставлення до I Світової війни. Вступ у війну на боці Антанти. Соціально-економічні, політичні та геополітичні наслідки Першої світової війни для США. Розвиток США за часів президента У. Гардінга. «Американська організація допомоги» (АРА) – її мета та значення. Зовнішня політика У. Гардінга. «Дипломатія долара». Перемога на виборах президента К. Куліджа. Основні проблеми американського суспільства. США в період процвітання та кризи. Стабілізація американської економіки та її розвиток на основі твердого індивідуалізму. Політика К. Куліджа. Соціально-політичне становище різних верств американського суспільства. Духовне життя Америки в 20-х рр. XX ст. Початок великої економічної кризи в США. Спроби уряду Г. Гувера подолати кризу. Наростання кризи і перетворення її у «Велику депресію». Президентські вибори 1932 р. та прихід до влади Ф.Д. Рузвельта. «Новий курс» в США 1933-1939 рр. Нові функції держави. Американське суспільство в 1933-1939 рр. Соціальні реформи «нового курсу». Зовнішня політика США напередодні II Світової війни. Участь США у II Світовій війні.

Тема 6 США у другій половині XX ст.

Підсумки II Світової війни для США. Економічний розвиток повоєнного періоду. Президентство Г. Трумена. Антиробітниче законодавство. Доктрина «стримування комунізму» і план Маршалла. Корейська війна. Маккартизм. «Динамічний консерватизм» Д. Ейзенхауера. Громадянські рухи. М.Л.Кінг. Ліберальний реформізм Дж.Кеннеді та Л.Джонсона. Карибська криза. Ескалація війни в Індокитаї. Політика «нового федералізму» Р. Ніксона. Уотергейтська справа. Гуамська доктрина. «В'єтнамський синдром». Доктрина Форда. Радянсько-американські угоди з обмеження озброєнь. «Символічний популізм» Дж.Картера. Кризові явища. Рух на захист громадських інтересів. Неоконсерватизм («Рейганоміка»). «Ірангейт». Програма СОІ. Доктрина Рейгана. Адміністрація Дж. Буша-старшого. Пом'якшення неоконсервативного курсу. Закінчення «холодної війни». Глобальне лідерство США. Війна в Перській затоці. Президентські вибори 1992 р. Неолібералізм. Адміністрація Б.Клінтона. Реформа системи соціального забезпечення. Спроба імпичменту Б. Клінтона. Головні підсумки діяльності його адміністрації.

Тема 7 США на початку XXI ст.

Особливості передвиборчої кампанії 2000 р. Економічний спад на початку XXI ст. Політика «співчутливого консерватизму» адміністрації Дж. Буша-молодшого. Трагедія 11 вересня 2001 р. Зміна концепції національної безпеки США. Боротьба з міжнародним тероризмом. Американська операція в Афганістані. Причини і наслідки війни США в Іраку. Соціально-економічна політика республіканців. Податкова реформа. Обвал іпотечного ринку. Фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. та заходи по її подоланню. Внутрішня політика президента Б. Обама. «Рух чаювання» та посилення ультраконсервативної фракції республіканців. Президентська кампанія 2012 р. Корекція зовнішньополітичного курсу США у 2009 – 2013 рр. Політика США щодо Близького Сходу та Афганістану. США і ЄС: стан та перспективи стратегічної трансатлантичної співпраці. Співробітництво США з країнами Центральної та Східної Європи.

Тема 8 Американська культура.

Національні американські символи. Державний прапор США. Державний герб. Гімн країни. Статуя Свободи. Дзвін Свободи. «Дядько Сем». Національний характер та національний стереотип. Населення країни. Мовні сім'ї, діалекти та акценти. Етнічні та національні меншини. Релігія у США. Головні релігії та деномінації. Американська система освіти. Типи шкіл. Навчальний рік. Екзамени. Події та церемонії в школах. Вища освіта в Сполучених Штатах. Відомі коледжі та університети. Традиції та звичаї американського студентства. Всенародні американські свята та святкування: Новий рік, Різдво Христове, День св. Валентина, Великдень, День Подяки та ін. Живопис. Скульптура та архітектура. Художні галереї та музеї. Кіно. Театр. Музичне життя. Фольклор, фольклорна музика. Сім'я та сімейні стосунки. Житло. Одяг. Їжа та напої. Видатні американці.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	знати і аналізувати сутність визначальних подій, явищ та процесів різних періодів американської історії;
РН2	пояснювати значення ролі політичних діячів та політичних організацій у контексті їхньої історичної доби;
РН3	визначати специфіку американської державно-правової системи, вміти пояснювати важливість демократичних цінностей і застосовування досвіду західного державотворення.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу.	
Лк1 "Теоретико-методологічні засади курсу." (денна)	Предмет, структура, мета та завдання курсу. Періодизація історії США. Джерельна база американської історії. Методологічний апарат соціо-гуманітарних дисциплін. Підходи до розуміння характеру історичного процесу.
С31 "Теоретико-методологічні засади курсу." (денна)	Американістика як комплексна міждисциплінарна галузь досліджень. Загальнонаукові, спеціальні та міждисциплінарні методи. Марксистська теорія. Цивілізаційна концепція (А.Тойнбі, С.Хантингтон). «Хвильова теорія» Е. Тоффлера.
Тема 2. Північна Америка доколумбового і колоніального періодів.	
Лк2 "Північна Америка доколумбового і колоніального періодів." (денна)	Рельєф, гідрографія, клімат, природні ресурси США. Корінні народи Північної Америки в доколумбову епоху. Європейська колонізація Америки. Англійські колонії у Північній Америці. Суспільство і господарство колоній. Формування північноамериканської нації.
С32 "Північна Америка доколумбового і колоніального періодів." (денна)	Природно-географічні регіони США. Населення Північної Америки доколумбової доби. Господарство, суспільство і культура індіанців. Заснування англійських колоній Америці. Суспільно-економічний і політичний розвиток колоній.
Тема 3. Створення США.	
Лк3 "Створення США." (денна)	Протиріччя між північноамериканськими колоніями і метрополією. Шлях до проголошення незалежності США. Війна за незалежність США, ознаки антиколоніальної і національно-визвольної боротьби, буржуазної революції та громадянського протистояння. «Статті Конфедерації» і Конституція 1787 р. Результати і наслідки Війни за незалежність.
С33 "Створення США." (денна)	Спротив британському колоніалізму. Бостонське чаювання. Континентальні конгреси. «Декларація незалежності». Війна за незалежність США. «Батьки-засновники». Конституційний процес. Конституція 1787 р. Біль про права.
Тема 4. США у XIX ст.	
Лк4 "США у XIX ст." (денна)	Державно-політичний устрій США в першій половині XIX ст. Суспільно-економічний розвиток. Експансія американців на захід континенту. Протиріччя між північними і південними штатами. Передумови і початок Громадянської війни. Перший період Громадянської війни. Звільнення рабів. Другий період і завершення Громадянської війни. Результати протистояння. Реконструкція Півдня. Зовнішня політика США наприкінці XIX ст.
С34 "США у XIX ст." (денна)	Формування двопартійної системи в США. Промислова революція. Експансія піонерів на Захід. Янкі та діксі: витоки протистояння. Конфедерація південних штатів і початок Громадянської війни. Суспільно-політичні зміни в США під час Громадянської війни. Перемога Півночі та наслідки війни. Американо-іспанська війна 1898 р. Шлях до захоплення колоній.

Тема 5. США у першій половині XX ст.
Лк5 "США у першій половині XX ст." (денна) Внутрішня і зовнішня політика США на початку XX ст. Сполучені Штати в I Світовій війні. Американське суспільство і економіка в 1920-х рр. Економічна криза 1930-х рр. Президентство Ф. Рузвельта. «Новий курс». США в II Світовій війні. Підсумки II Світової війни для США.
C35 "США у першій половині XX ст." (денна) Становище США на початку XX ст. Сполучені Штати і Антанта. Участь США в I Світовій війні. «Просперіті». «Велика депресія». «Новий курс». Зовнішня політика США у міжвоєнний період. Участь США в II Світовій війні.
Тема 6. США у другій половині XX ст.
Лк6 "США у другій половині XX ст." (денна) Перетворення США у наддержаву. Внутрішня і зовнішня політика президентів Г. Трумена і Д. Ейзенхауера. «Стримування комунізму». План Маршалла. Масові демократичні рухи 1950-х – 1960-х рр. Ліберальний реформізм Дж. Кеннеді та Л. Джонсона. Президентство Р. Ніксона. Політика Дж. Форда і Дж. Картера. Неоконсерватизм Р. Рейгана. Дж. Буш-старший. Операція «Буря в пустелі». Б. Клінтон. Спроба імпічменту.
C36 "США у другій половині XX ст." (денна) Суспільно-економічний розвиток США наприкінці 1940-х – у 1950-х рр. Боротьба з лівими та робітничими рухами. Закон Тафта-Харлі. Маккартизм. США у 1960-ті – 1970-ті рр. Резонансні вбивства 1960-х рр. (братів Кеннеді, М. Л. Кінга). Уотергейтська справа. «Рейганоміка» і «Зоряні війни» 1980-х рр. Завершення «Холодної війни». Війна в Перській затоці 1991 р. Б. Клінтон і справа М. Левинські.
Тема 7. США на початку XXI ст.
Лк7 "США на початку XXI ст." (денна) Внутрішня політика Дж. Буша-молодшого. Трагедія 11 вересня 2001 р. Боротьба з міжнародним тероризмом. Воєнні операції в Афганістані та Іраку. Фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. Політика Б. Обама. Стратегічні партнери США в Європі та на Близькому Сході.
C37 "США на початку XXI ст." (денна) Вибори американського президента 2000 р. Економічний спад початку 2000-х рр. Трагедія 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку. Проголошення «Осі зла». Війна в Афганістані та Іраку. Фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. Внутрішня політика адміністрації Б. Обама. «Рух чаювання». Президентська кампанія 2012 р. Засади сучасної зовнішньої політики США.
Тема 8. Американська культура.
Лк8 "Американська культура." (денна) Національні американські символи. Етнічний склад населення. Релігія в США. Американська система освіти. Сім'я і побут. Американське харчування. Всенародні свята в США. Американське мистецтво. Видатні американці сучасності.

C38 "Американська культура." (денна)

Американська символіка. Етнічна і мовна приналежність населення США. Релігійне життя американців. Школи, коледжі, університети в США. Американський спосіб життя. «Американська мрія». Традиційна американська кухня. Святкове дозвілля в США. Література, театр, кіно, живопис, архітектура в США. Видатні американці.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до опитування за темами 1- 8 семінарського заняття
НД2	Підготовка до тестування за змістом тем 1-8 навчальної дисципліни.
НД3	Підготовка та презентація доповіді

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекції-візуалізації
МН2	Проблемні лекції
МН3	Проблемний семінар

Лекції надають студентам теоретичну основу знань про історію, суспільство, політичну систему Сполучених Штатів Америки, що розширює освітній компонент вузькоспеціалізованої підготовки фахівців негуманітарного профілю (РН 1). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 2 та РН 3). Демонстрація презентацій передбачає ідентифікацію студентами подій, явищ, процесів, пам'яток культури, видатних персон американської історії та сьогодення (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, семінарських занять, а також робота над презентацією для представлення групі та проблемного обговорення. Під час підготовки презентації студенти розвиватимуть навички комунікативного спілкування, критичного та аналітичного мислення, синтезу навчальної теорії та практичних дій.

- участь в дискусії; - групова робота; - підготовка повідомлення/виступу; - виконання творчих завдань.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	A	$90 \leq RD \leq 100$
4 (добре)	Вище середнього рівня з кількома помилками	B	$82 \leq RD < 89$
4 (добре)	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	C	$74 \leq RD < 81$
3 (задовільно)	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	$64 \leq RD < 73$
3 (задовільно)	Виконання задовольняє мінімальні критерії	E	$60 \leq RD < 63$

2 (незадовільно)	Можливе повторне складання	FX	$35 \leq RD < 59$
---------------------	----------------------------	----	-------------------

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО4	Захист презентацій та рефератів

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Опитування
МСО2	Оцінювання письмових робіт
МСО3	Звіт за результатами виконання практичних робіт
МСО4	Реферат (підготовка, презентація, захист)

Контрольні заходи:

5-й семестр		90 балів
МСО1. Опитування		40
	Усне опитування (8x5)	40
МСО2. Оцінювання письмових робіт		40
	Тестування (8x5)	40
МСО3. Звіт за результатами виконання практичних робіт		10
	Звіт-конспект	10

Контрольні заходи в особливому випадку:

5-й семестр		100 балів
МСО2. Оцінювання письмових робіт		40
	Тестування	40
МСО3. Звіт за результатами виконання практичних робіт		20
	Звіт-конспект	20
МСО4. Реферат (підготовка, презентація, захист)		40
	Реферат (підготовка, презентація, захист)	40

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література

1	Американський президенціалізм: інститут глави держави в США у персоналіях від зародження до сьогодення: біографічна енциклопедія / наук. ред. Н. М. Хома. Львів: Новий Світ, 2018.
2	Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.): навч. посіб. / за ред. З. А. Баран. К.: Знання, 2015.
3	Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І., Любіцева О. О. Туристичне країнознавство: підручник. К.: Знання, 2015.
4	Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016.
Допоміжна література	
1	Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. 7-е вид. К.: Істина, 2012.
2	Хома Н. М. Історія держави та права зарубіжних країн: навч. посіб. 3-тє вид. Львів: Новий світ, 2012.
3	Денисова Т. Н. Історія американської літератури XX століття. К.: Києво-Могилянська акад., 2012.
4	Outline of U. S. History / Executive Editor M. J. Friedman. Washington: Bureau of International Information Programs U.S. Department of State, 2011.